

Gäller för: Neuro- och rehabiliteringsklinik

Giltig från: 2026-04-09

Innehållsansvar: Tobias Halldin, (tobha9), Ortopedtekniker

Giltig till: 2028-04-08

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Ankel-fot-ortos, ledad, med eller utan plantarstopp - Ortopedteknik

Sammanfattning

Rutinen beskriver tillverkningen av ankel-fot-ortos (AFO) och vilka typer av leder, plantarstopp, material som används och färdigställning av AFO.

Förutsättningar

Gipspositivet/modellen och komplett produktionsunderlag, där ortopedingenjören anger materialval, led, tjocklek på plast och design på ortos med mera. Detta tillhandahålls av ansvarig ortopedingenjör innan tillverkning kan påbörjas av tekniker.

Genomförande

Tillverkning

Ledad AFO med omlott-, tamarack-, gillette-led eller liknande med eller utan plantarstopp.

- Ledplacering ska vara gjord i samband med modellering.
- Fäst tamarack-dummies med små spikar på markerade ställen
- Gillette-led (rak) fästs på gipsen med klammer
- Malla av markeringarna på gipsen/modellen där polstringen ska placeras eller använd standardmallarna
- För över mallen till det material som ska användas till polstring (till exempel scheinolon eller ortoliner). Ortoliner kan behöva värmas för att formas
- Fasa av kanten och fäst polstringen med tunn kirurgtejp. Fixera med ett lager perlonstrumpa
- Om det ska vara inlägg i ortosen så dra dem, ge till ortopedingenjören för inslipning och placering på gips
- Klipp polypropylen (pp) eller polyeten (pe) av önskad tjocklek (2 eller 3 mm) med en mån av ca 15 - 20 cm på omkrets och 10 cm på längden av gipsen/modellen
- Anpassa storlek på mönsterpapper
- Värm plasten (180° för pp, 160° för pe)
- Placera gipsen i fäste med foten pekandes nedåt och kontrollera att vakuemet fungerar
- När plasten är genomskinlig av värmen förs mönsterpappret på. Stryk ordentligt så att färgen förs över och undvik luftbubblor som ger missfärgning
- Häng plasten över gipsen och dra den till lämplig tjocklek. Om inget annat anges dras PP plasten tunn över fotrygg och tibia
- Centrera fogen till mitten på framsidan på gipsen

- Täta plasten runt konan och vrid på vakuum
- Skär bort överskott och låt kallna

Utan plantarstopp och omlottled

- Skär upp ortosen efter trimlinjer. Finns inga trimlinjer gör en så liten öppning som möjligt
- Tänk på att inte slipa ned tamarack-ledernas plasthöljen för mycket
- Montera lederna
- Limma fast och slipa eventuell sula
- Hål i häl görs (d=10 mm), om så önskas

Plantarstopp eller/och omlottled

- Önskas plantarstopp eller omlottled drar man plast i två omgångar.
- Börja med att skära upp den övre delen och slipa den efter trimlinjer som är angivet på gipsen. Finns inga trimlinjer så gör med så liten öppning som möjligt
- Tänk på att inte slipa ned tamarack-ledernas plasthöljen för mycket
- Efter att man har slipat den övre delen och man är nöjd så kan man nu förbereda plasterna till den nedre delen
- Sätt tillbaka vaddelen på gipsen, fäst med kirurgtejp och dra en perlontrikå över hela gipsen
- Dra plasten för fotdelen och vakuumsug
- Plasten måste kallna. Såga och slipa plasten efter trimlinjer
- Det är viktigt att inte ta bort för mycket plast bak vid hälsenan, då det är den plastflärpen/tungan som utgör själva plantarstoppet
- Montera lederna
- Limma fast och slipa eventuell sula
- Hål i häl görs (d=10 mm), om så önskas.

Färdigställning

- Slipa kanterna mjuka
- Om det bara står kardborreband, sätt fast enkla kardborreband, ett stort på vaddelen och 2-3 på fotdelen. De ska låsas lateralt. Vid vändsölja sätts den fast medialt, om inget annat anges.
- Om plös önskas görs den i läder och skinn, se manual
- Limma fast ev. slitsula el. termit. Om inget står, så limmas ingen sula på.
- Ortos och plugg/gips läggs i ortopedingenjörens hylla/Alingsåsskåpet. Produktionsunderlaget lämnas till receptionen.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Neuro- och rehabiliteringsklinik

Innehållsansvar: Tobias Halldin, (tobha9), Ortopedtekniker

Granskad av: Rebecka Molid, (rebal1), Ortopedingenjör, Karl-Johan Westberg, (kajwe4), Ortopedingenjör

Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9661-671614304-8

Version: 7.0

Giltig från: 2026-04-09

Giltig till: 2028-04-08